

Derleme Makalesi / Review Article

Finansal Teknoloji: Neo Bankacılık ve Gömülü Finans Meltem KESKİN¹

<u>Gönderim Tarihi</u> <u>01/08/2024</u>	<u>Kabul Tarihi</u> <u>12/01/2025</u>
---	--

Önerilen Atıf / Suggested Citation:

Keskin, M. (2025). Finansal Teknoloji: Neo Bankacılık ve Gömülü Finans. *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 1-13.

Öz

Bilgi teknolojileri geleneksel finansın sınırlarını yeniden beliremeye devam etmektedir. Teknolojideki gelişimler günlük hayatlarda olduğu gibi finans alanında da pek çok değişim yaratmaktadır. Bu değişimlerin hızlı ve yoğun olduğu alanlardan birisi ise bankacılık sektörüdür. Finansal Teknoloji (Fintech) ürünlerinden biri de neobankalardır. Bu bankalar, yeni nesil şubesiz bankacılık modelidir. Finansal yenilikçi dönemde, fintech yatırımları arasında gömülü bankalarda yerini almaktadır. Bankacılığın geleceğine etki eden elektronik ticaret (E-ticaret) ile finans hizmetlerin yönü değişmeye başlamıştır. Geleneksel bankalar aracılığıyla yapılabilen işlemler gömülü finans teknolojisi ile finans dışı sektörlerdeki şirketlerin ödeme kartı veya dijital cüzdanları ile de yapılabilmektedir. Çalışmanın amacı; piyasa katılımcılarına ve kullanıcılara yeni nesil finansal hizmetlerle ilgili pratik çıkarımlar ve neobankalar, fintech şirketleri, teknoloji şirketler, online platformları buluşturan gömülü finans hakkında farkındalık oluşturabilmektir. Ayrıca bu çalışmada, Türkiye'nin neobanka ve gömülü finans potansiyelini değerlendirmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Banka, Neobank, Finansal Teknolojiler, Gömülü Finans

JEL Sınıflandırması: G02, G21, O14.

Financial Technology: Neo Banking and Embedded Finance

Abstract

Information technologies continue to redefine the boundaries of traditional finance. Developments in technology create many changes in the field of finance as well as in daily life. One of the areas where these changes are rapid and intense is the banking sector. One of the Financial Technology (Fintech) products is neobanks. These banks are the new generation branchless banking model. In the financial innovation era, embedded banks take their place among fintech investments. The direction of financial services has begun to change with electronic commerce (E-commerce), which affects the future of banking. Transactions that can be made through traditional banks can also be made with payment cards or digital wallets of companies in non-financial sectors with embedded financial technology. Purpose of the study; The aim is to raise awareness among market participants and users about practical implications regarding new-generation financial services and embedded finance that brings together neobanks, fintech companies, technology companies and online platforms. Additionally, this study aims to evaluate Turkey's neobank and embedded finance potential.

Keywords: Bank, Fintech, Neobank, Financial Technologies, Embedded Finance

JEL Classification: G02, G21, O14.

¹ Doç. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ŞUBF, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, meltemkeskin@aybu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8536-4940>

1. Giriş

Finans alanında özellikle de bankacılık sektöründe otomasyon, mobil imkânlar, yapay zeka ve makine öğrenmesi gibi teknolojik gelişmeye bağlı imkanlar kullanılmaktadır. Finansal işlemler mekândan bağımsız olmaya başlamıştır (Köylü ve Köylü, 2017). Bu gelişmeler ile geleneksel bankacılık sisteminin dışına çıkarak “gömülü finans” adını alan bir konsept günlük hayatta yerini almıştır.

Geleneksel bankacılık yalnızca fiziksel şubelerinin sayısını azaltma ile değil, finans hizmetlerinin köklü değişimi ile de karşı karşıyadır. Neobankalar, bankacılığın geleceği olarak tanımlanıyor ve geleneksel bankaların çevrimiçi, şubesiz alternatiflerini sunuyorlar (Watson, 2020). Yeni nesil bankacılık olarak adlandırılan neobankalar, mobil uygulama üzerinden müşterilerine pek çok bankanın imkânlarını ve bankacılık işlemlerini çevrimiçi işlem masrafi almaksızın sunan bankalardır. Halk jargonunda, neobank terimi yerine internet bankası, dijital banka ve sanal banka gibi terimlerde kullanılmaktadır. Ancak her bir model birbirinden farklıdır. Dijital bankacılık neobanka modelinin gelişimine katkı sağlamış olsa da ve iki banka arasında iş modelleri bakımından benzerlikler bulunsa da iki bankacılık türü birbirinden farklıdır. Neobankalar, yeni nesil bankalardır.

Gömülü finansman; finansal olmayan şirketlerin, finansal kurum aracılığıyla sunulan finansal hizmet süreçlerine entegrasyonudur. Finansal işlem veya hizmetleri gündelik hayata katan gömülü finans teknolojisi kullanıcı dostu olup, hızlı kullanım ve etkin çözümler sunarken özellikle e-ticaret platformlarında ticareti kolaylaştırıcı rolü de bulunmaktadır.

Neobankalar ve gömülü finans gibi fintech hizmetleri Amerika, Fransa, Almanya, Singapur ve Çin gibi pek çok ülkelerde çok yaygın olan iş modelleri olup, Türkiye de kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır.

Bu çalışmada; neobanka, gömülü finans, dijital bankacılık, yeni nesil finansal hizmet eğilimleri ve finansal teknolojiler incelenerek geleneksel bankalar ile neobankalar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Türkiye’de ve dünyada neobanka örnekleri incelenerek teknolojik gelişmeler doğrultusunda bankacılığın ve finansal sektörlerin potansiyeli tartışılmaktadır.

2. Literatür Araştırması

Literatürde dijital bankacılık ve neobanka karşılaştırılması ile ilgili yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları şöyledir: Okunevych ve Hlivecka (2018), neobankaların finansal bir balon mu yoksa paradigmatik bir değişimi olup olmadığını tartışmışlardır. Minarchenko ve Saiko (2018) çalışmalarında, bankacılık sektörünün geleceğini neobankalar bakış açısından açıklamışlardır.

Martinčević, Črnjević ve Klopotan (2020) Neobank çevrimiçi banka, yalnızca internet bankası veya dijital banka olarak da bilindiğine vurgu yaparak fintech devrimi bağlamında dijital bankacılık üzerinden tüm bankacılık ve kredileri tartışmışlardır. Dokania (2020) Hint bankacılık sektöründe neobank devrimini eleştirel bakış açısıyla değerlendirmiştir. Borges, Marine ve Ibrahim (2020), bankacılık sektöründe dijital dönüşüm ve müşteri hizmetlerinin teknolojik evrimini yorumlamışlardır. Shettar (2020) çalışmasında neobankasının yeni yüzünü tanıtmıştır. Tesfaye (2020) ABD neobank piyasasının evrimini tartışırken ABD'nin yalnızca dijital olan en iyi bankalarının bankacılık sektöründe nasıl büyüdüklerini açıklamaktadır.

Balkan ve Aydın (2021) çalışmalarında dijital bankacılık gelişimi, güncel yaklaşımlar ve dijital bankacılığı inceleyerek geleneksel ve neobankalar karşılaştırmışlardır. Richendi ve Soesanto (2021), çalışmalarında neobankalar özelinde bankacılık mesleki eğitim programlarının geleceğine öngöründe bulunmuşlardır. Asadpour ve Eshghi (2021) çalışmalarını İran'da Neobankalar gelişmeleri ve yaşanacak zorluklar üzerine kurgulamışlardır. Balkan (2021), şubesiz (dijital) bankaların Türkiye özelinde regülasyonunu incelemiştir.

Matheus ve Hernawan (2022) çalışmalarında; dijital dönüşüm geçirdiğini iddia eden bankalardaki Sermaye Yeterlilik Oranı, Yatırım Getirisi ve Hisse Başına Kazancın Varlık Getirisini Endonezya özelinde nasıl etkilendiğini nicel araştırma tekniği ile incelenmiştir. Wastuti (2022) ise Endonezya'da bankacılık sektöründe neobankaların varlığını incelemiştir. Rocchi (2022) çalışmasında neobanka nasıl oluşturulur ve büyümesi nasıl sağlanır konusunu Avrupa'daki fintech Nickel örneğinden yola çıkarak açıklamaya çalışmıştır. Nurbaev, Au ve C. H. A., ve Chou. (2022) çalışmalarında, fintech araştırmalarında, neobankı örneklem olarak kullanmışlardır. Asma

(2022) Hindistan’da neobankların karşılaştıkları zorlukları ve geleceği üzerine bir araştırma yapmışlardır. Liikamaa, Buss ve Vaajanen (2022), dijital cüzdanların geleceğini tartışırken, İsveçli neobank müşterilerinin neden tümünün dijital cüzdan kullanmadığını araştırmışlardır.

Jacob (2023) Hindistan’da neo bankının tarihi gelişimi üzerine bir araştırma yapmıştır. Octavia (2023), neobank çağında banka rekabet unsurlarını açıklamıştır. Sardar ve Anjaria (2023) çalışmalarında bankacılığın geleceğini neobanklar özelinde tartışmışlardır. Arun, Markose, Murinde, Kostov, Khan, Ali ve Sethi (2023) neobankaların etkinliklerini Hindistan ve İngiltere karşılaştırmasıyla değerlendirmişlerdir. Agnihotri ve Bhattacharya (2023) çalışmalarında ABD, Chime Neobank özelinde bankacılık sektöründe yeni iş modelini açıklamışlardır. Narayan ve Bharati (2023) çalışmalarında, Hindistan’da yeni nesil, dijital banka olan Jüpiter’i değerlendirmişlerdir. Edi (2023) çalışmasında bankacılık iş modellerini incelerken Neobank, şubesiz ve varlığı olmayan dijital bir bankalar olarak değerlendirmiştir. Reepu (2023), neobankaları gelecek çağın bankaları olarak nitelendirmiştir. Muzafferov (2023) çalışmasında, bankacılık sektörünün dijitalleşmesi, dönüşümü ve verimlilik konularını irdelemiştir. Nagy, Molnár ve Papp. (2024), neobank hizmetlerini Macaristan özelinde müşterilerin benimsemesi konusunda çalışma yapmışlardır.

Neobank ve geleneksel bankacılığı karşılaştıran çalışmalarda literatürde yerini almıştır. Bunlardan bazıları şöyledir: Finnovate (2018) raporu; geleneksel ve neobankalar arasında iş modellerine ilişkin organizasyon yapıları, bankacılık ürünleri, şubeleşme, pazar yapısı ve teknoloji altyapısı gibi alt başlıklarla karşılaştırmalar yapmıştır.

Galazova ve Magomaeva (2019) çalışmalarında, geleneksel banka ile neobank iş modellerini; hizmet süreleri, hizmet maliyetleri, hizmet içerikleri, hizmet süreçleri, yeni hizmetler ve promosyonlar gibi konu başlıkları ile karşılaştırmışlardır. Temelkov (2020) çalışmasında; neobankaların, değişime hızlı uyum sağlama ve müşterilerine kişiselleştirilmiş hizmetler sunma yeteneklerinin ve güçlü yönlerini vurgulamıştır. Mateyuu (2020), finans piyasasındaki yeni kuruluşlar; fintech, bigtech ve neobank düzenlemelerine çalışmasında yer vermiştir.

Celiloğlu (2022) göre; geleneksel bankalar 7/24 destekleri canlı müşteri temsilcisi ile destek sunmanın yanı sıra asıl çokta gelişmiş olduğu söylenemeyen sohbet robotları ile hizmet vermektedir. Bu robotlar müşterilere sadece genel bilgi verebilecek donanımdadırlar. Bu robotlar, müşterilerin isteklerini tam olarak dikkate alamamaktadırlar. Neobankalar ise chatbot sistemi kullanırlar. Chatbot sadece bakiye bilgisi vermekle kalmayıp nasıl ödeme yapılacağına ilişkin destek sağlarken chat ortamında çözüm de sunmaktadırlar. Nocera (2022) çalışmasında Z kuşağının, finansal hizmet sağlayıcı olarak geleneksel bankalar yerine Fintech şirketlerine, özellikle de neobankalara güvenmelerini etkileyen faktörleri açıklarken İsviçre neobank Yuh'un bankacılık uygulaması üzerine inceleme yapmıştır.

Neobankacılık güvenliği ile ilgili yapılan çalışmalar arasında; Larisa, Tetiana ve Viktoriia (2019) neobankaların operasyonları ve güvenlik özelliklerine çalışmalarında yer vermişlerdir. Koibichuk, Ostrovska ve Kashiyeva (2021) çalışmalarında, neobankaların siber dolandırıcılık risklerini açıklamışlardır. Louis ve Jang (2022) çalışmalarında Güney Kore ve Endonezya arasında Neobank üzerinden yapılan işlemlerin hukuki ve politik incelemesini yapmışlardır. George (2023) çalışmasında finansın geleceğini güvence altına almak için yapay zekâ, blokzinciri ve makine öğrenimi ile gelişen neobank teknolojisinin siber güvenliğine katkılarını tartışmıştır.

Literatüre yeni dahil olan gömülü finans konulu nadir çalışmalardan bazıları şöyledir: Ozili (2022) çalışmasında gömülü finansın faydalarını, kullanım imkanlarını, dezavantajlarını ve zaman içindeki artan ilgiyi değerlendirmiştir. Teboul ve Anastasiou (2020), gömülü finans ortaklarının dikkate alınması gereken kriterleri önermektedir. Bu örnekler arasında, küresel bankacılık lisansı, küresel ağ, çoklu ödeme yetenekleri, geniş bilanço ve çeşitlilik içeren bir iş gibi küresel ayak izine sahip bir gömülü finans sağlayıcısıyla çalışması gerektiğini öne sürüyorlar. Hensen ve Kötting (2022), açık bankacılık sisteminin, bankaların finansal hizmetlerini banka dışı şirketlerin ürünlerine yerleştirmesine olanak tanıyan temeli attığını ileri sürmektedirler. Hoffman (2022), gömülü finansın küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ'ler) daha fazla finansman ve küresel ticaret finansmanına ulaşmalarına fırsat sağlayacağını vurgulamıştır. Aquilina, Frost ve Schrimpf (2023) merkezi olmayan finans yaklaşımlarını değerlendirirken alınabilecek önlemleri çalışmışlardır. Ozili (2024) finansal katılımın artırılmasında gömülü finansın rolünü tartışmıştır.

3. Neobanka

Neobankalar, çevrimiçi ve mobil bankacılığı kolaylaştıran uygulamalar olup yazılımlar ve diğer teknolojiler sunan fintech firmalarıdır. Neobanka, yeni nesil bankacılık teknolojisi olup ilk kullanımı Birleşik Krallıkta 2007–2009 finansal krizi döneminde olmuştur. İngiltere’de bu fintechlere "mücadeleci banka" (challenger bank) terimi kullanılırken, ABD’de neobanklar adı verilmiştir (Walden ve Strohm, 2021). Geleneksel bankacılık teknolojisinin ve maliyetli fiziksel şube ağlarının yükünü üstüne almayan yalnızca çevrim içi bankalar olan neobanklar, dünya çapındaki büyük piyasalarda bireysel bankacılığı yeniden tanımlamaktadır.

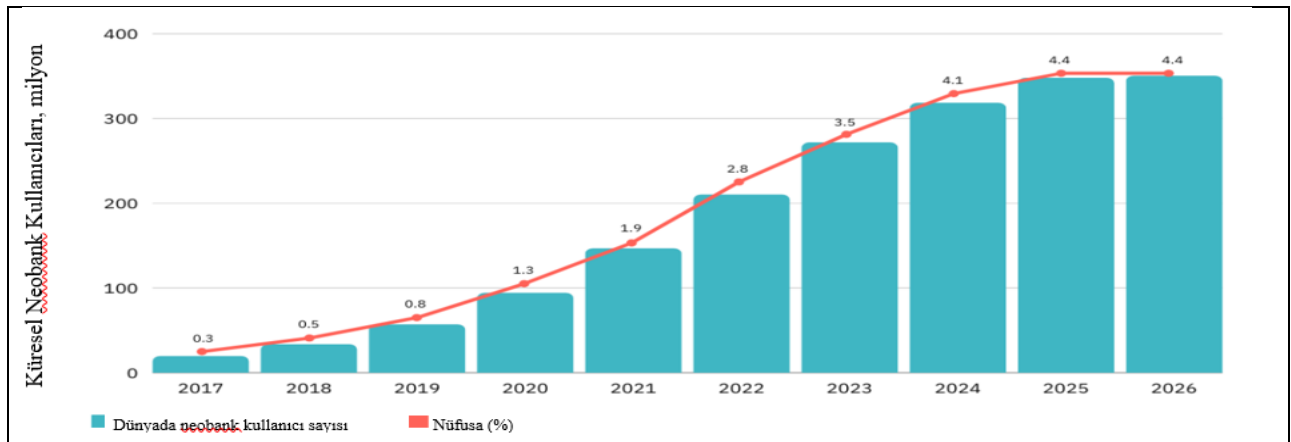
Neobanka kullanıcıları uygulamalar üzerinden banka müşterisi olurlar. Neobanka müstakbel müşterisi, kişisel bilgileri ile bankaya kayıt olurlar. Sözleşme dijital ortamda onaylanır. Sonuçta müşteriler kolay işlem adımları ile saniyeler içinde neobankalarda hesap açabilirler. Tüm bankacılık işlemleri çevrim içi yapılabilirken neobankaların ATM’leri (Automated Teller Machine) yoktur. Ancak neobankalar ATM kullanımını için bazı bankalarla anlaşarak müşterisinin ATM kullanımını sağlarlar.

Neobankalar geleneksel bankalardan farklı iş modeli kullanırlar. Bu modelde faaliyet gösteren bir finans kurumu, hizmetlerinin yalnızca çevrimiçi olarak sunulduğu ve bir ödeme hesabı sunma hizmeti lisansına sahip olmalıdırlar (Laloux., 2015). Neobanka modeli, özelleştirilmiş ürün ve hizmetleri kolay erişilebilen ve düşük maliyetli hizmet sunan bir yapıyı uygulamaktadır. Neobankalar müşterilerinin çoğunluğunluğu Y kuşağından oluşmaktadır (Hopkinson ve Klarova, 2019).

Neobankalar, kullanıcılarına, birçok işlemi ücretsiz yapma imkânı verdikleri için geleneksel bankacılıkla ayrıldıkları noktaların başında bu özellik gelmektedir. Neobankaların çoğu havale, EFT, FAST gibi para transferleri ve kurum ödemelerinden ücret almazlar. Aynı zamanda kullanıcılara aidatsız kredi kartı da verirler. Bunların yanı sıra; kullanıcı dostu web siteleri ile kullanım kolaylığı sağlarlar. Müşteriler ile iletişim şeffaf ve kullanılan dil basit ve nettir. Uluslararası kullanım için uygun olup uluslararası para transferi maliyetsizdir ve çevreye karbon ayak izi bırakmazlar.

Neobankalar, çevrim içi hizmet sunan bu uygulama müşterilerine kolay erişim sağlarken; yıllardır finansal piyasaları büyük ölçüde geleneksel bankalar domine ediyorlardı. Ancak, fintech olanakları ile birlikte kullanıcı alışkanlıkları da hızla değişmeye başlamıştır. Dünyadan neobanka örneklerini inceleyecek olursak; ilk on arasına giren neobankalar; Brezilya, Meksika ve Kolombiya’da faaliyet gösteren Nubank, SoFi, Birleşik Krallıkta Revolut, Monzo, Atom Bank ve Starling Bank, Almanya’da N26, ABD’de Chime, Varo Bank ve Upgrade’dir (Chapman, 2023). Yine, ABD’de Aspiration ve Avrupada OakNorth bankalar bilindik neobankalardır (Teskaye, 2019). Hayat Finans ve Tom Digital Türkiye’de faaliyet gösteren neobanka örnekleridir. Dünyada, neobanka kullanıcılarının ve/veya yatırımcılarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Şekil 1’de küresel pazarda neobankaların kullanıcı sayıları ve büyüme oranları verilmektedir.

Şekil 1: Küresel Neobankaların Kullanıcı Sayısı

Kaynak: Statista, 2024.

Türkiye’de fiziki ve tamamı dijital işlemlerden oluşan bankalar, finans sektörü içinde veya dışında yer alan gruplardır ve dijital bankaları hedefleri arasına almışlardır. Bu büyük ilginin arka planında yaklaşık otuz milyon potansiyel kullanıcının olduğu tahmini bulunmaktadır. Hayat Finans, Tom Bank, Ziraat Dinamik, Colendi Bank, Fups, Enpara ve Kasa Katılım Bankacılık; Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na (BDDK) kuruluş izni için başvuran dijital bankalar arasındadır (Yeşiloğlu, 2024).

4. Gömülü Finans

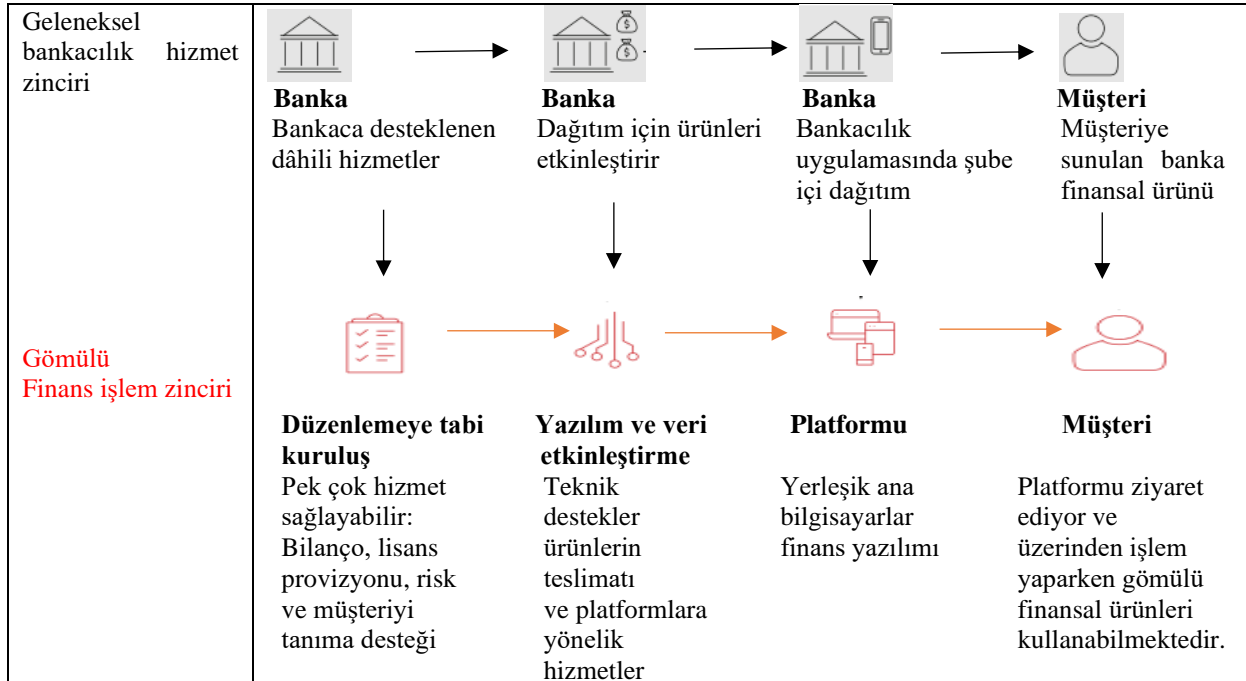
Gömülü finans, her yerde görülebilen ve kullanılan bankacılıktır. Bu teknoloji yapay zekâ (AI) tabanlı, gerçek zamanlı olarak çok kanallı bankacılık hizmetleri verebilen teknolojidir (King, 2019, s. 311). Her yerde bulunan ve kullanılan bankacılık, yapay zekâ kullanımı ile gerçek zamanlı olarak gerçekleşmektedir. Finansal araçlar finansal olmayan platformlardaki ürün ve hizmet süreçlerine entegre olmaktadır. E-ticaret platformlarında kullanıcı dostu, etkin çözümlere sahip, hızlı kullanım kolaylığı sağlayan ve müşteri memnuniyetini artıran unsur olarak değerlendirilmektedir. Finansal olmayan şirketler; finansal teknolojileri kullanarak ve bankaların Uygulama Programlama Arayüzlerini (Application Programming Interface API) şirket platformlarına uyumlayarak müşterilerine finansal hizmetler verebilmektedirler.

BDDK, 29 Aralık 2021 tarihinde “Dijital Bankaların Faaliyet Esasları ile Servis Modeli Bankacılığı Hakkında Yönetmelik (BaaS Yönetmeliği)” yayımlamıştır. BaaS iş modeli; banka dışı şirketlerin bankacılık hizmetlerini internet siteleri aracılığı ile müşterilerine sunmalarınıdır. Türkiye’de e-ticarette yaygın olarak kullanılan gömülü finans, kullanıcılarına teşvik edici pek çok ekstra olanakta sağlamaktadır.

Finans dışı şirketlerin, gömülü finans stratejileri ile müşterilerin alışverişini tamamlama esnasında kredi kartı, karekot, banka kartı, dijital cüzdan kullanımı, linkle ödeme, co-branded kartlar, şirkete özel cüzdan kullanımı, birleşik ödeme ara yüzü (Unified Payment Interface -UPI), şimdi al ama sonra öde (BNPL), eşit aylık taksitlendirme (EMI) ve/veya sigortacılık hizmetleri seçeneklerini sunmaktadır.

Gömülü finans sistemi geleneksel ödeme sistemlerinden farklıdır. Şekil 2’de geleneksel banka ve gömülü bankacılığın stratejilerindeki farklılık verilmektedir.

Şekil 2: Geleneksel banka ve gömülü bankacılık işlem zinciri

Kaynak: Harris vd., 2022, s. 22.

Gömülü finans teknolojileri şirketler ve/veya kullanıcılar için avantajlar sağlayabilmektedir. Günümüzde gömülü finans uygulamaları kullanan şirketlerin değeri, dünya sıralamalarının başlarında yer almaktadır. Bu teknolojiyi kullanan e-ticaret firmaları müşterilerini harici ödeme portallarına yönlendirmeksizin kolay ödeme imkânları sunmaktadırlar.

Gömülü finansın negatif yönleri ise; kullanıcı (müşteri) verilerinin gizliliğinin ihlali konusudur. Bu durumun oluşmaması için çabalar ile böyle bir durumla karşılaşınca yapılacak soruşturmalar uzun ve çok fazla uğraşıya neden olmaktadır. Bir diğer negatif durum ise karmaşık ticari ilişkilerin, gömülü finansal hizmetlerin kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin finans dışı bir şirket, platformu aracılığıyla banka kredisi verdiğinde sorun, bankanın gömülü kredilerin borçlusunu tanımamasıdır. Böyle bir durumda bankanın kredi geri dönüşünde sıkıntı yaratabilir. Karmaşık ticari ilişki sorununun bir diğer boyutu ise müşterinin iki ayrı kuruluşun ürün veya hizmetlerinden faydalanmasıdır. Bu durum müşteri için karmaşıklığa neden olabilir. Diğer bir zorluk gömülü finansın, geleneksel bankaların pazar payını kaybetmesine neden olabilmesidir. Ayrıca geleneksel bir banka ile gömülü bankanın ortaklığı gömülü finansın ilerlemesini sınırlayabilir (Ozili, 2022, s. 114). Tüm bunlara rağmen gömülü finans uygulaması kullanan e-ticaret siteleri temelde müşteri sadakatini güçlendirmeye yardımcı olmaktadır. Kullanıcılar açısından bakıldığında ise finansal süreçler düzenlenerek hizmetlere erişimi ve farklı bir ödeme ara yüzü kullanmaksızın ürün satın almaları kolaylaşmaktadır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2023 yılının son çeyreğinde ödeme sistemleri ile ilgili yasal düzenleme yaptı. Bu düzenlemeye göre lisansı olan firmalar, dijital cüzdan hizmeti sunabilecek. Bu düzenleme de Türkiye'nin dijital platformlarda daha fazla gelişme potansiyeli olduğunu göstermektedir (İnce, 2023).

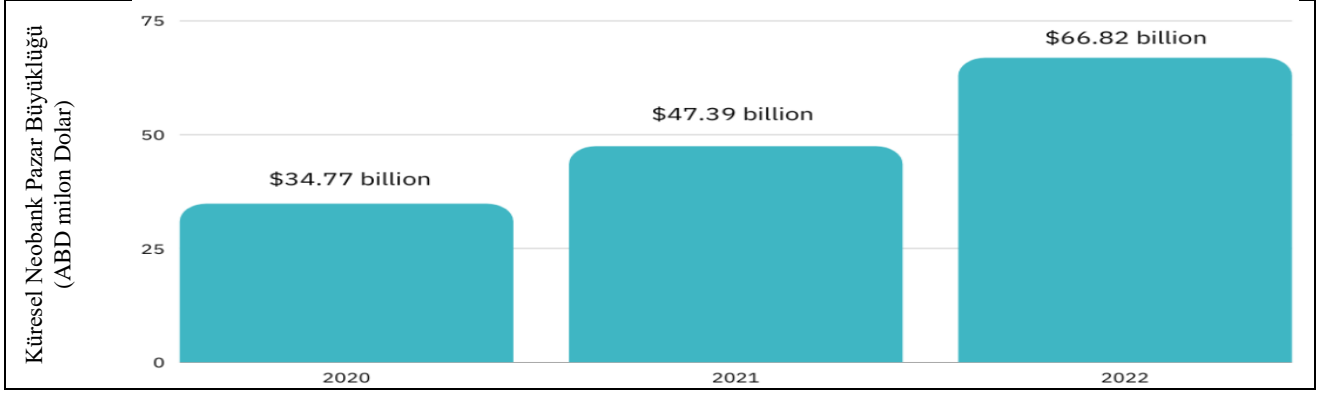
4. Yöntem

Neobankalar ve gömülü finans, dijital çağın hayatlarımızda yerini alması sonrası ürünü piyasalara sunanlar ve kullanıcılar açısından gün geçtikçe büyüyen bir alandır. Günümüzde çevrimiçi finansal uygulamalara akıllı telefonlar aracılığı ile ulaşım kolaylaşmıştır. Dünyada fintech uygulamaları, kullanıcı ve yatırımcılar için işlem kolaylığı, basitliği ve maliyetsiz olmaları gibi nedenler ile gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle fintech uygulamaları kullanan şirketlerin sayısı da artmaktadır.

Çalışmada, neobankalar ve bir diğer fintech teknolojisi olan gömülü finans tekniklerini kullanan şirketler ile ilgili farkındalık yaratmak ve konuyla ilgili Türkiye potansiyelini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada; tanımlayıcı ve açıklayıcı inceleme yolu tercih edilmiştir. Neobankacılık ve gömülü finans finansal piyasalarda kullanılan görece çok yeni bir konu olması nedeni ile çalışmada derleme yöntemi ve bilgilerin toplanırken ön veri madenciliği analiz tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda, dünyada sosyal medya ve konuyla ilgili yapılan çalışmalar değerlendirilerek derlenmiştir.

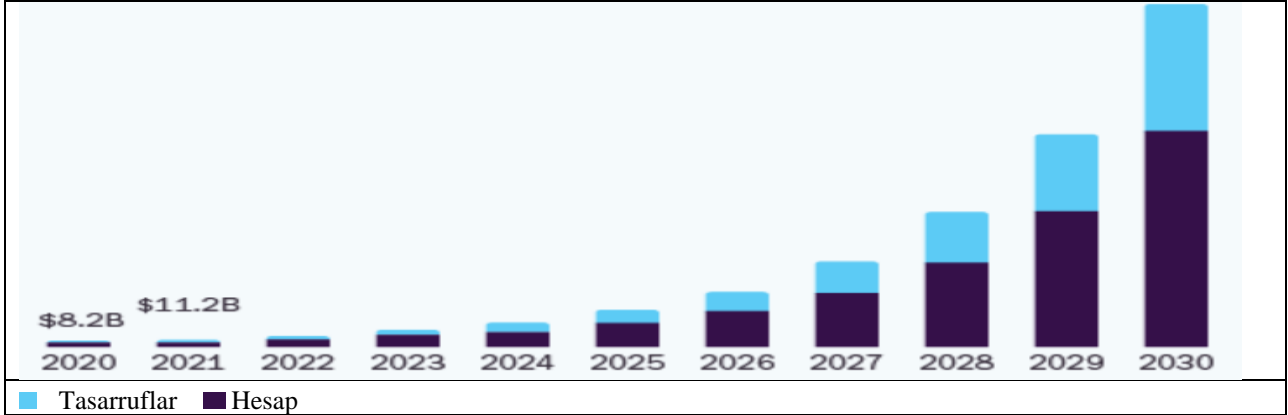
5. Bulgular

2024 yılı itibari ile neobankaların, bankacılık sektöründe aldığı pay %43'e ulaşmıştır. Yine tahminlere göre neobankaların 2008'de sektördeki oranı %48'i aşacağı tahmin edilmektedir. Günümüz itibari ile %43 lük oranın içerisinde %26'lık kısmını Brezilya ve %26 ile Hindistan ve üçüncü sırada %22'lik oranıyla İrlanda yer almaktadır. Yine bu bankaların 2024 yılının sonunda ortalama 6.4 Trilyon ABD Dolar'lık işlem hacmine ulaşacağı tahmin edilmektedir. 2024 yılı içinde neobanka kullanıcı sayısı yaklaşık %39dur. 2028 yılı tahminlerine göre bu sayı %48 ve yine 2030 yılında %50-60'a ulaşacağı tahmin edilmektedir (Yeşiloğlu, 2024). Şekil 3'de neobankaların 2020-2022 yılları arasında işlem hacimleri verilmektedir.

Şekil 3: Küresel Neobank Pazarı Payı ABD Doları Bazında (2020-2022)

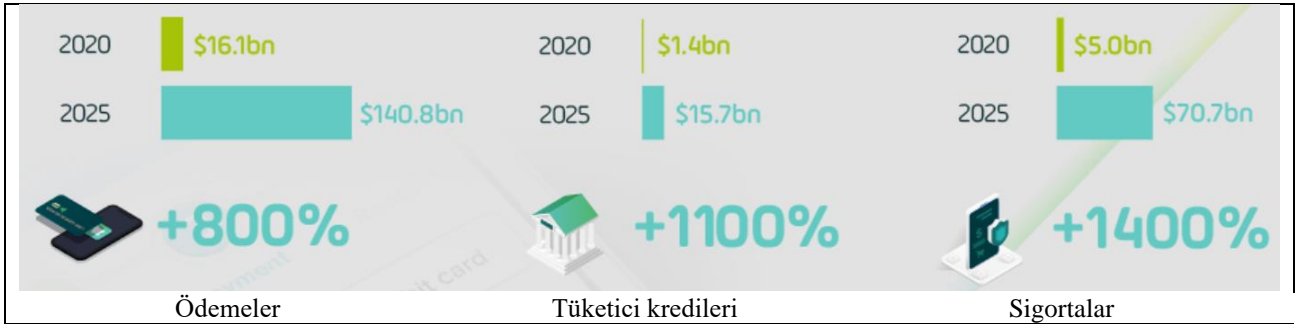
Kaynak: Grand View Research, 2023

Şekil 3’de görülebileceği gibi küresel neobankacılık pazarının büyüklüğü 2020’de 34,77 milyar ABD Dolarından 2021’de 47,39 milyar dolara ve 2022 yılında da yaklaşık 67 milyar ABD Dolarına yükselmiştir. Ayrıca Tablo 1’de küresel boyutta neobanka kullanıcıları görülebilmektedir. Şekil 4’de görülebileceği gibi, küresel neobanka pazarı büyüklüğü 2022’de 66,82 milyar ABD Doları olduğu ve 2030’a kadar kullanıcılar, çevrimiçi bankacılık için dünya çapında akıllı telefonların ve internetin artarak benimsenmesi neobank platformlarına olan talebi daha da hızlandırmasına neden olacağı öngörülebilmektedir.

Şekil 4: Küresel Neobank Büyüklüğü ABD Doları Bazında (2020-2030)

Kaynak: Grand View Research, 2023

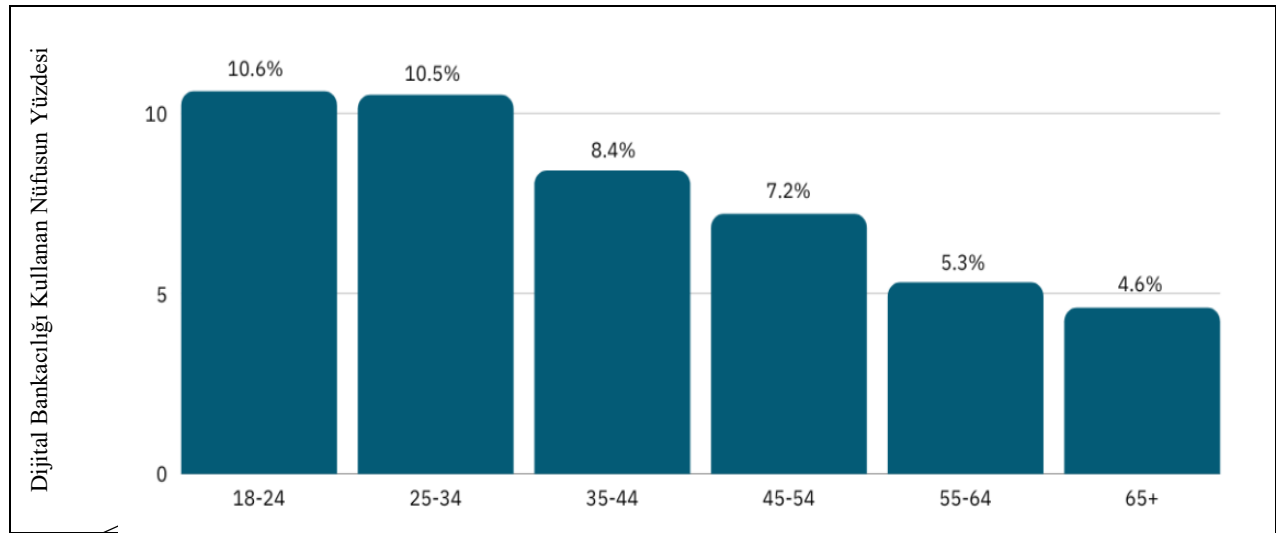
Gömülü finansın geleceği ile ilgili tahmini bulgular ise Şekil 5’de verilmektedir.

Şekil 5: Gömülü finans geleceği (2020-2025)

Kaynak: PayU, 2022

Capgemini (2022) 8.000 banka kullanıcısının katıldığı anketine göre; kullanıcıların %75'i her an ve her yerde erişilebilen, kullanımı kolay bir fintech çözümü aramaktadır ve yine ankete katılanların %85'in kullandıkları bir fintechi bir aile üyesine veya arkadaşına önereceklerinin sonucuna ulaşmıştır. Unit21 (2022) çalışmasına göre özellikle ABD neobank kullanıcıları, 18-24 yaş aralığında %10,6'sının aktif bir dijital banka hesabı bulunmaktadır, bu oranı %10,5 ile 25-34 yaş grubu takip ediyor. ABD'li erkekler neobankaları kadınlardan daha fazla kullanıyor; erkeklerin %9,6'sı hesaba sahipken, kadınların %5,5'i neobank hesabına sahip. Özellikle on sekiz ve üzeri yaşta olan bireyler neobanka ve fintech ürünlerini kullanma olasılıkları oldukça yüksektir. Bu kullanıcı tabanını oluşturmak isteyen neobankalar için gençler potansiyeldir ve kritik öneme sahiptir. Teknolojiyi kullanmada becerikli olmayan kullanıcılara teknik destek ve kullanımı kolay ara yüz imkanı sunan neobanklar ve gömülü finans kullanan e-ticaret şirketleri kullanıcılarına modern, kolay ve kusursuz kullanıcı deneyimi sunmaktadır (Gregori, 2022). Şekil 6'da Finder (2022) ABD'de yaptığı anketine göre neobank kullanıcılarının yaş ortalamaları verilmektedir.

Şekil 6: ABD Neobank kullanıcıları (2022)

Kaynak: Finder (2022).

Şekil 6'da Finder tarafından 2022'de 2.501 kişiyle uygulanan küresel ankete göre 2027'ye kadar neobanka kullanıcılarının %37'i artacağı bekleniyor. Ayrıca Tablo 7'de görülebileceği gibi Brezilya'dan, ankete katılanların %43'ünün neobank hesabı olduğunu söylemesiyle 2022'de dijital bankacılar için lider konumuna gelmektedir. Brezilya'yı Hindistan (%26), İrlanda (%22), Singapur (%21), Hong Kong (%20), Birleşik Arap Emirlikleri (%19), Meksika (%17), İspanya (%17) ve Güney Afrika (%15) takip ediyor. Spektrumun diğer ucunda, yalnızca dijital banka hesabına sahip yetişkinlerin en düşük yüzdesi ABD'de (%8), ardından %13 ile Filipinler ve Malezya ve %14 ile Portekiz ve Almanya geliyor (Gregori, 2022).

Tablo 1: 2022'de dijital bir banka hesabına sahip yetişkinlerin %si ve 2027'ye kadar bir hesaba sahip olacakların %si

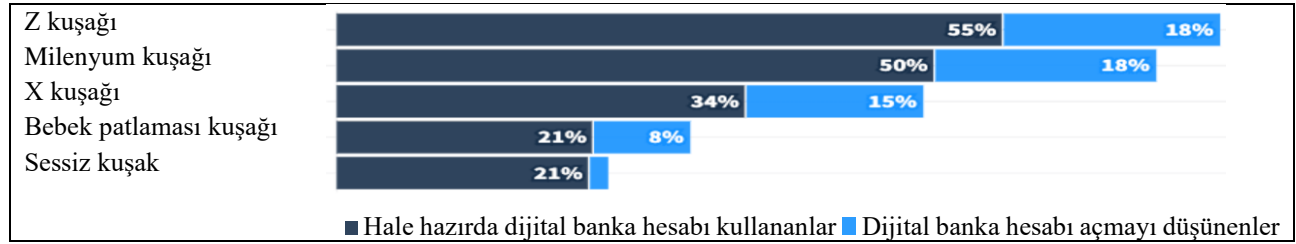
Ülke	2022	2027 (Tahmini)
1 Brezilya	% 43	% 57
2 Hindistan	% 26	% 46
3 İrlanda	% 22	% 35
4 İsviçre	% 21	% 35
5 Hong Kong	% 20	% 32
6 Birleşik Arap Emirlikleri	% 19	% 41
7 Meksika	% 17	% 41
8 İspanya	% 17	% 31

9	Güney Afrika	% 15	% 31
10	Almanya	% 14	% 24
11	Portekiz	% 14	% 32
12	Malezya	% 13	% 28
13	Filipinler	% 13	% 33
14	ABD	% 8	% 15

Kaynak: Gregori, (2022).

Boyle ve Pennartlar (2024) İngiltere’de yaptıkları ankete göre; İngilizlerin %36’sı 2024 yılında yalnızca dijital banka hesabına sahip olduğunu tespit etmişlerdir. 2023 yılında 12,6 milyon kullanıcısı olan dijital bankacılık ve dijital finans uygulama kullanımı 2024’ün başında 19,2 milyona ulaştığını belirlemişlerdir. Yine aynı ankete göre; İngiltere’de dijital banka hesabı ve gömülü finans kullanıcılarının genç nesiller arasında daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Şekil 7’de görülebileceği gibi; Z kuşağının %55, milenyum kuşağının %50, Sessiz kuşağın ve bebek patlaması kuşağının %21, X kuşağının %34 2025 yılında en az 1 adet dijital banka hesabına sahip olacakları tahmin edilmektedir.

Şekil 7: İngiltere’de dijital banka hesapları 2024 ve geleceği

Kaynak: Boyle ve Pennartlar (2024)

Elde edilen bulgulara göre geleneksel bankacılık ve iş yapış şekilleri ABD ve Avrupa’da dahil küresel ölçekte değişmeye başlamıştır. Fintch uygulamaları giderek yaygın kullanılırken dijital işlem seçeneklerini kullananların sayısı artmaya devam etmektedir.

6. Sonuç ve Değerlendirme

Finansal teknoloji 1990’lı yıllarla birlikte bankacılıkla kesişmeye başlamıştır. Özellikle 2008 küresel finansal krizinden bankacılık sektörü etkilenmiştir. Bu durumun sonucu olarak, bankacılık sektöründe yeni regülasyon gereksinimi doğmuştur. Akıllı telefonlarla birlikte bankacılık fonksiyonları fintech ve start-uplar ile işbirliğine girerek bankalar gidilecek mekânlar olmaktan çıkarak işlem yapılan yerler olmaya başlamışlardır. Bu finansal teknolojinin adı neobank ve gömülü bankacılık olmuştur.

Neobankalar ve gömülü bankacılık tüketici deneyimlerini geleneksel bankalardan bütünüyle alarak kullanıcılarına geniş yelpazede finansal ürünler sunmaya devam edecek gibi görünüyor. Kullanıcılar günlük hayatta daha çok çevrimiçi hizmetleri kullanarak ödemelerini yapmayı tercih etmeye başlamışlardır. Geleneksel bankalar sadece birbirleriyle değil aynı zamanda personel ve sermaye ve şube maliyet yükü olmayan ve pazar payları gün geçtikçe artan gömülü banka ve neobanka gibi fintech şirketleri ile de rekabet etmek durumunda kalacaklardır. Ayrıca kullanıcılarının memnuniyetini ve sürekliliğini artırabilmek için kullanıcılarına yenilikçi finansal ürünler ve hizmetler sunabilecek unsurlar üzerinde sürekli çalışmalarını gerekmektedir.

Neobankalar ve gömülü finans, gelecekte finans dışı şirketlere yeni fırsatlar sunma potansiyeline sahiptir. Yakın zamanda, tüm finansal olmayan şirketler, finansal hizmetler sağlayıcısı olabilecek lisanslama ve gerekli düzenleme onaylarını alabilecek teknoloji sistemini kullanacak gibi gözüküyorlar. Bu durum geleneksel bankalara tehdit oluşturacaktır. Ancak neo ve gömülü bankaların kendilerini hızla çoğalan diğer neobankalar ve gömülü bankalardan farklılaştırması gerekecektir.

Fintech ürünü bankalar gelecekte hesap açmak dâhil kredi kartı hizmeti verebilecek geleneksel banka işlemlerinin yanı sıra yabancı fonlar, her türlü projelere yatırım yapmak veya aracılık hizmetleri dâhil bankacılığı geleceğine yön verebilecek şirketten şirkete (business to business B2B) iş modelleri gibi alanlarda da hizmet verecektir.

2023 yılı dâhil tüm zamanlarda, Türkiye ihracatının ilk sırasında Avrupa Birliği (AB) yer almaktadır. 2026 yılıyla birlikte Türkiye AB ile ticaretinde karbon ayak izinin sınırlanması için önlemleri hayata geçirmeye başlamak zorundadır. İşletmeler ne kadar karbon ayak izlerini düşürürse ticarete avantajlı olacaklardır. Bu durum finansal alanda da kendini gösterecektir. AB ile ticaret yapan şirketler zaman içinde karbon ayak izinin daha az olduğu neobankalara yönelmek durumunda kalacaktır.

Türk finansal politikaları, bankacılık düzenlemelerinin finansal teknoloji ürünü olan bankaların gelişimini desteklemektedir. Türkiye, işletmeden tüketiciye (B2C) gibi diğer fintech ekosistemi, sürekli büyüme ve yenilik için büyük potansiyele sahiptir. Ayrıca küresel neobanka uygulamaları hızla artmaya devam ederken Türkiye bu durumun gerisinde kalmayacaktır.

Bu çalışma neobankalar ve gelecekleri ile ilgili Sardar ve Anjaria (2023), Agnihotri ve Bhattacharya (2023) Reepu (2023) çalışmaları ile aynı yönlü bulgulara ulaşmıştır. Buna ek olarak bu çalışma; gömülü finans ile ilgili yapılan Ozili (2022), Hoffman (2022), Aquilina ve diğ. (2023) çalışma sonuçları ile de paralellik göstermektedir. Bu çalışma sonrası yapılacak çalışmalar arasında, neobanka ve gömülü finansla ilgili verilerin artması ile birlikte farklı uygulamaların karşılaştırmaları ve performans değerlendirmeleri hem küresel hem de Türkiye bağlamında yapılabilmesi mümkün görünmektedir.

Kaynakça

- Agnihotri, A., ve Bhattacharya, S. (2023). *Chime neobank: A new business model in the banking sector*. SAGE Publications: SAGE Business Cases Originals.
- Aquilina, M., Frost, J., ve Schrimpf, A. (2023). *Decentralised finance (DeFi): a functional approach*. Available at SSRN 4325095.
- Arun, T., Markose, S. M., Murinde, V., Kostov, P., Khan, A., Ali, N. ve Sethi, R. (2023). *Impact of neo-banks (digital banks) India-Uk comparison*. Available at SSRN 4452179.
- Asadpour, S., ve Eshghi, M. (2021). "Neobank in Iran; expectations, challenges and developments". <https://www.sid.ir/FileServer/SF/hficwr2021fa86.pdf> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Asma, U., Johnson, J. ve George, G. (2022). A study on challenges and future of neobanks in India. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(4).
- Balkan, H. (2021). Dijital (şubesiz) bankaların regülasyonu. *Bankacılar Dergisi*, 118, ss.124-142.
- Balkan, H., ve Aydın, M. (2021). Neobank: kavram, gelişim ve iş modelleri. *Bankacılar Dergisi*, 116, ss.104-126.
- Borges, G. L., Marine, P., ve Ibrahim, D. Y. 2020. Digital transformation and customers services: the banking revolution. *International Journal of Open Information Technologies*, 8(7), ss.124-128.
- Boyle, M & Pennartlar, M. (2024). "Digital banking statistics 2024: How many Brits use online banking?" <https://www.finder.com/uk/banking/digital-banking-statistics> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Capgemini (2022). "Nine in ten consumers are curious about the metaverse". <https://www.capgemini.com/news/press-releases/837703/> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Celiloğlu, Y.T. (2022). "Neo bankacılık sektörü değişime uğrattı; dijital hizmetlerde bankacılık standardı oluyor". Fintechtime. <https://fintechtime.com/2022/11/neo-bankacilik-sektoru-degisime-ugratti-dijital-hizmetlerde-bankacilik-standardi-oluyor/> Erişim tarihi:27.07.2024..
- Chapman, T. (2023). "Top 10 neobanks in the World". *FinTech Magazine*. <https://fintechmagazine.com/banking/top-10-neobanks-in-the-world> Erişim tarihi:27.07.2024.

- Dokania, Y. (2020). Neo bank-revolution in Indian banking sector-a *Critical Analysis*. Issue 6 Int'l JL Mgmt. and Human., 3, 361.
- Edi, Y. S. (2023). Evaluasi strategi bisnis bank bni di era disrupsi dengan pendekatan business model generation (*Doctoral dissertation, Universitas Hasanuddin*).
- Finder (2022). Online bank adoption 2022. <https://www.finder.com/blog/online-bank-adoption> Analysis conducted by finder.com Erişim tarihi:27.07.2024.
- Finnovate (2018). "Neo-banks: performance and new ideas, finnovate research, ideas for financial innovation, UK". <https://irp-cdn.multiscreensite.com/> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Galazova, S.S., ve Magomaeva, L.R. (2019). The transformation of traditional banking activity in digital, *International Journal of Economics and Business Administration*, Volume VII, Special Issue 2, ss. 41-51.
- George, A. S. (2023). Securing the future of finance: how ai, blockchain, and machine learning safeguard emerging neobank technology against evolving cyber threats. *Partners Universal Innovative Research Publication*, 1(1), ss.54-66.
- Grand View Research (2023). "Neobanking market size, share & trends analysis report by account type (business, savings), by application (enterprises, personal), by region (asia pacific, europe), and segment forecasts, 2023 – 2030". <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/neobanking-market>. Erişim tarihi:27.07.2024.
- Gregori, C. (2022). "Online bank adoption". <https://www.finder.com/blog/online-bank-adoption> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Harris, M., Adams, B., Davis, A. ve Tijssen, J. (2022). *Embedded finance: What it takes to prosper in the new value Chain*. Bain and Company, Inc.pp.1-30.
- Hensen, J. ve Kötting, B. (2022), From open banking to embedded finance: the essential factors for a successful digital transformation, *Journal of Digital Banking*, Vol. 6 No. 4, ss. 308-318.
- Hoffman, C. (2022). "Embedded finance: why banks are moving towards it and its impact on trade finance", A Trade Finance Global <https://Www.Tradefinanceglobal.Com/Posts/Embedded-Finance-Why-Banks-Are-Moving-Towards-It-And-Its-Impact-On-TradeFinance> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Hopkinson, G.G. ve Klarova, D. (2019). How neobanks' business models challenge traditional banks, Young Graduate News, July, *Business Centre at Aalborg University*
- İnce, T. (2023). "Gömülü finansın KOBİ'ler üzerindeki etkisi ve öne çıkan küresel trendler". <https://webrazzi.com/2023/12/21/gomulu-finansin-kobi-ler-uzerindeki-etkisi-ve-one-cikan-kuresel-trendler/> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Jacob, G. (2023). A Study On The growth and emergence of neo bank in India. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 9(12), ss.63-64.
- King, B. (2019). *Bank 4.0: banking everywhere, never at a bank*. Marshall Cavendish International ss.1-384.
- Koibichuk, V. Ostrovska, N. ve Kashiyeva, F. (2021). Innovation technology and cyber frauds risks of neobanks: gravity model analysis. *Marketing i menedžment inovacij*. p.14
- Köylü Keskin, M. K. ve Köylü, T. Ç. 2019. Blok zinciri teknolojisinin finansal piyasalarda uygulama potansiyeli. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 10(63), ss.359-372.
- Laloux, G. (2015) "Are Neobanks poised to stay in financial landscape? Initio brussels". <https://www.initio.eu/blog/2018/10/25/are-neobanks-poised-to-stay-in-financiallandscape> Erişim tarihi: 27.07.2024.
- Larisa, G., Tetiana, N. ve Viktoriia, V. (2019). Neobanks operasyonları ve güvenlik özellikleri. 2019'da IEEE Uluslararası Bilimsel-Pratik Konferansı Bilgi İletişimi, Bilim ve Teknolojinin Sorunları IEEE.(PIC SandT) (s. 839-842).

- Liikamaa, M., Buss, L. ve Vaajanen, V. (2022). The state of digital wallets today and tomorrow: What does this mean for payments in the future?. *Journal of Digital Banking*, 6(4), ss.349-358.
- Louis, J. E., ve Jang, B. (2022). A comparative legal study on neobank between south Korea and Indonesia. *Journal of Law and Policy Transformation*, 7(1), ss.109-123.
- Martinčević, I., Črnjević, S. ve Klopotan, I. (2020). Fintech revolution in the financial industry. *Entrenova-Enterprise Research Innovation*, 6(1), ss.563-571.
- Mateyush, F. (2020). New entities on the financial market—fintech, bigtech and neobank—regulation proposal. *Socio-Economic Relations In The Digital Society*, 1 (37), ss.20-25.
- Matheus, D. ve Hernawan, E. (2022). Pengaruh car, roi, dan eps terhadap roa pada perbankan yang tengah proses menjadi digital (neo bank). *Prosiding: Ekonomi Dan Bisnis*, 2(2), ss.883-892.
- Minarchenko, I. M., & Saiko, I. L. (2018). The future of neobanks in the development of banking sector. *UDC*, 336, ss.335-337.
- Muzaffarov, M. (2023). Digitalization of the banking sector, Its transformation and efficiency. *Miasto Przyszłości*, 43, ss.705-711.
- Nagy, S., Molnár, L., ve Papp, A. (2024). Customer adoption of neobank services from a technology acceptance perspective—evidence from Hungary. *Decision Making: Applications in Management and Engineering*, 7(1), ss. 187-208.
- Narayan, B., ve Bharati, D. B. (2023). Jupiter: A neobank revolution in the indian banking system. *In Doing Business in South Asia*. Routledge. Ss. 85-91.
- Nocera, G. (2022). Fintech revolution and traditional banks-what factors influence members of generation z to place their trust in fintech companies, specifically neobanks, over traditional banks as banking and financial service providers?: a case study on the banking application of the swiss neobank Yuh. *Zurich University of Applied Sciences ZHAW School of Management and Law Department Banking, Finance, Insurance*. pp.1-141.
- Nurbaev, V., Au, C. H. A.,ve Chou, C. Y. (2022). Exploring the Critical Success Factors of Different Types of FinTech: A Beginning Case of neobank. association for information systems. proceedings of the twenty-seventh *DIGIT Workshop*, pp.1-10.
- Octavia, R. A. Z. 2023. Formulasi strategi pt bank x untuk bersaing di era neobank (*Doctoral dissertation, Universitas Gadjah Mada*).
- Okunevych, I. L., ve Hlivecka, M. O. (2018). Neobank: bubble or paradigm shift?. *Економічний вісник Національного гірничого університету*, (1), ss.129-137.
- Ozili, P. K. (2022). Embedded finance: assessing the benefits, use case, challenges and interest over time. *Journal of Internet and Digital Economics*, 2(2), ss.108-123.
- Ozili, P. K. (2024). *role of embedded finance in increasing financial inclusion. in adoption and use of technology tools and services by economically disadvantaged communities: Implications for Growth and Sustainability* (pp. 257-274). IGI Global.
- PayU (2022). “Your guide to embedded finance”. <https://corporate.payu.com/blog/how-can-embedded-finance-benefit-your-business/> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Reepu, R. (2023). *Banking of the upcoming age: neo banks. in cultural marketing and metaverse for consumer engagement* IGI Global. (pp. 38-50).
- Richendi, T., ve Soesanto, S. (2021). Masa depan prodi vokasi keuangan dan perbankan di era neo bank dan merdeka belajar. *Kompleksitas: Jurnal Ilmiah Manajemen, Organisasi Dan Bisnis*, 10(01), ss.1 43-52.

- Rocchi, J. M. (2022.) *How to build a leading so-called neobank and pursue its growth?: the case of the fintech nickel in Euro. in cases on digital strategies and management issues in modern organizations* IGI Global. (pp. 177-199).
- Sardar, S., ve Anjaria, K. (2023). The future of banking: How neo banks are changing the industry. *International Journal of Management, Public Policy and Research*, 2(2), 32-41.
- Shettar, R. M. 2020. Neo bank: A New Landscape. *Journal of Xi'an University of Architecture and Technology*, 12(3), 3843-3847.
- Statista (2024). “Neobanking – worldwide” <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/neobanking/worldwide> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Unit21 (2022). “24 neobank statistics to help with risk and compliance”. <https://www.unit21.ai/blog/neobank-statistics> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Teboul, L. ve Anastasiou, A. (2020). *The embedded finance journey: innovation that differentiates the customer experience*, Goldman Sachs Transaction Banking White Paper. pp.1-141.
- Temelkov, Z. (2020). Differences between traditional bank model and fintech based digital bank and neobanks models. *SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor*, (74), ss.8-15.
- Tesfaye, M. (2019).” Evolution of the Us neobank market: why the top us digital-only banks are growing in the banking sector.” <https://www.businessinsider.com/evolution-of-the-us-neobank-market>. Erişim tarihi:27.07.2024.
- Walden, S ve Strohm, M. (2021). “What is a neobank? Forbes advisor banking (Jun 24, 2021)”. <https://www.forbes.com/advisor/banking/what-is-a-neobank/> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Wastuti, D. G. (2022). Tinjauan atas eksistensi neobank pada sektor perbankan di Indonesia (*Doctoral dissertation*, Politeknik Keuangan Negara STAN). Pp.1-9.
- Watson, T. (2020). “Neobanks and digital banks licences explained”. <https://mozo.com.au/neobanks/guides/neobanks-and-digital-banks-licences-explained> Erişim tarihi:27.07.2024.
- Yeşiloğlu, T. (2024). Neo’ banka dalgası! *FastCompany Dergisi*: <https://fastcompany.com.tr/dergi/neo-banka-dalgasi/> Erişim: Temmuz, 2024.